

אוצרות סבר נפתלי

פנינים נפלאים וגנוזות יקרות, מלוקטים מתוך ספרי
הכהן הגדול הגה"צ רבי נפתלי יעקב הכהן זצלה"ה
בעמח"ס "אוצר הגדולים - אלופי יעקב"
דומ"ץ קירליבאבא ומיהאפאלווא ולאחר מכן בעיר חיפה

גנוזות

'וימררו את הייהם'

מכתב נורא שנשלח מרבינו מעמק הבכא בימי מלחמת העולם השנייה,
אל מרן הרה"ק בעל המקור ברוך זי"ע מסערט ויז'ניץ

יום ב' השון תש"ד

כבוד אדוני הר"ב 'הגר' בטשורין שלא להשתקע אלא להפדות במהרה בתוך כל ישראל, עמנו יחד
בראות מפלה בשונאים, אמן.

קבלתי את החמשה (הערת המכון: אדמו"ר המקור ברוך דאג לתמיכה כספית עבור רבינו), והנה לא ידעתי להשיב
תודה כי לא אדע אדרעססע (-כתובת), לכן שלחתי קארטע (-כרטיס) למען יצוה אדוני לכתוב אדרעססע,
כפי הצריך.

דברי תורה לא כתבתי עתה כי אין לי נייר, וגם רואה אני שהם למשא על כבוד הדרת גאונו, אם כן
שתיקתי יפה.

באלו החמשה (-הנ"ל) אני משלם עצמי חובות, כי הייתי בכלל חילול השם, לזה ואינו משלם, ועתה
יצאתי ידי חובת תשלומין, אך גם יצאתי נקי, אולי אפשר להזכירני אצל אחיו בטימשיארא שליט"א
(-הרה"ק בעל דמשק אליעזר זי"ע), כי קרבו ימי החורף וצריך לקנות על ימים הבאים וידוע מאמרי חכו"ל
בחגיגה דף ה' ע"א בביאור קרא (דברים לא) והיה כי תמצאן אותו רבות וצרות (-עבד שרבו ממציא לו רעות
וצרות תקנה יש לו, מאי רעות וצרות אמר רב רעות שנעשות צרות זו לזו), ובפירוש רש"י שם (צרות סמוכות זו לזו).

והנני עבדו דושה"ט בברכת תודה ובברכת כהנים

(חתימה)

ואגב אספרה כמו הנה בזו הלילה חלמתי שאמרו לי הנה שמעת מהלאגער אשר בכפר פשעריב איך
הוא שם מר לאחינו בית ישראל, הנה ליכא מילתא דלא רמיזא באורייתא הנה 'פשעריב' היינו צירוף
פשע - רב. והיינו לכוון בתפילה 'ונקתי מפשע רב' שלא יביא בלאגער פשעריב וכמבואר בפשעינו
הרבים גרמו כל זאת ויוצרינו הוא יעזור לנו לישועה בתשובה בתוך כל ישראל אמן.

[אח"כ הוסיף:]

ז' חשוון

מה אוסיף היום לכתוב, חדשות טובה אין, ואם לספר מרוע מעמדי אשר אנו בו בעו"ה בערום ובחוסר
כל, כי כלה פרוטה מכיס, למה אצער את אדוני הרב שליט"א, רק אשלח ברכה בדיוט, ברכת
כהנים ברפואה וחיוזק כח, ונשמע קול לאמור לך לך לארצך וכו' אמן. אם יכתוב הערה בדברי תורה
ישמחני בזה.

ותקרא שמו משה ותאמר כי מן המים
משייתהו (ב, ט).

הנה בענין שם 'משה' מבואר בגמ' (מגילה יג.)
שהרבה שמות נקראו למשה, ואעפ"כ
לעולם נקרא בשם משה שקראה לו בתיה
בת פרעה, כמבואר במדרש (ויק"ר א, ג).

ויש לומר הטעם בזה, עפ"י מה דכתיב (תהלים
לב, ו) על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת
מצוא רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו,
ולכאורה צריך ביאור מהו 'לשטף מים
רבים'. ונאמרו הרבה פירושים בזה, אך יש
שפירשו שאין הכוונה כפשוטו מים רבים,
רק הכוונה על עניני עוה"ז ותענוגיו (עיי"פ נורא
תהלות, וכן ביתי, וע"ע באורך באוצר תהלות ישראל על
תהלים), ולפי"ז יש לומר שלטעם זה נקרא
'משה' בלשון הווה, שתמיד מושה ומוציא
את ישראל בכל הדורות ממים רבים שלא
יגיענו, שהרי כבר התחיל בענין זה בקריעת
ים סוף שמשה והוציא את ישראל ממים
רבים, וכן היא עבודתו בכל הזמנים, וכמו כן
מבואר בגמרא (סוטה יג:) שהוא עומד ומשמש
לפני השי"ת גם לאחר פטירתו, ולכאורה
מהו שימושו אז, אלא ע"כ וודאי שהוא ענין
ישועה לישראל תמיד, וכן יהי רצון אמן.

ובדרך אחר יש לומר בפסוק 'על זאת יתפלל
כל חסיד אליך לעת מצוא רק לשטף מים
רבים אליו לא יגיעו', אדרבה להיפך, כיון
שכתוב תיבת רק, משמע שעל הכל יתפלל,
רק לשטף מים רבים אין צריך להתפלל,
ואפשר לומר גם כן שזה מכוחו של משה
רבינו ע"ה שהוא מושה את ישראל תדיר,
ואין צריך להתפלל על זה ביחיד.

נראה לומר עפ"י המבואר בפרשת יתרו על הפסוק (שם יח, ד) כי אלקי אבי בעזרי ויצילני מחרב פרעה, שפירש רש"י כשגילו דתן ואבירם על דבר המצרי ובקש להרוג את משה נעשה צוארו כעמוד של שיש.

ומבואר ענינו בדרך פנימיות החכמה בספר ייטב לב (פ' יתרו) מה הוא ענין 'שיש', כי בכתוב נאמר (משלי ח, כא) להנחיל אוהבי 'יש', והתנא אומר (עוקצים פ"ג משנה יב) עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות. כי ספירת החכמה נקראת 'יש' (וזהר ח"ג רלט.), וחכמה זעירא נקרא 'שי' בדרך אור חוזר, והם חכמה ובינה, ושניהם יחד הוי צירוף 'שיש' שי יש, כי היו"ד משמשת לכאן ולכאן, עיי"ש.

ויש להוסיף ולפרש לפי דבריו, 'שיש' הוא גימטריא 'תרי', היינו אתוון 'יתר', וכיון שהצלתו מחרב פרעה הוא שצוארו נעשה 'שיש', נמשך ענין 'שיש' בקדושה, ובוה נשבר כענין זה לעומת זה בחינת 'תרי' בסטרא אחרא לנגוד, ולכן נסתבב הדבר מהקב"ה שבא אל 'יתר' חותנו להכניסו לקדושה מעט מעט וכמבואר. ולפי"ז מובן הא ששלח אליו יתרו אח"כ אני חותנך וכו' עד ויצילני מחרב פרעה, שנעשה צוארו כעמוד של שיש וכמבואר.

ויאמר ה' למה הרעתה לעם הזה למה זה שלחתי (ה, כב).

נראה לענ"ד לבאר ענין זה בס"ד, דהנה שמעתי מספרים עובדא, שרבינו החתם סופר ז"ע לעת זקנותו, שהיה כבד עליו לקרוא האגרות הבאים בשאלות, נתן לאחד מבניו לקרוא לפניו, ופעם אחת כשבא

אליו איזה מכתב שנכתב בו תארים גדולים כמו ראש הדור צדיק הדור וכיוצא, נאנח הרב קשות, תמה בנו על ענין האנחה, ואמר לו החתם סופר, יכול להיות שבדור הזה אני ג"כ אחד מראשי הדור, כי הרי לא אעשה עצמי עניו ושוטה לכחש שרבים וחכמים שואלים אותי בעניני הלכה, אבל על זה מתאנח אני, שהרי אני בעצמי יודע חסרונותיי, וא"כ היאך יש נפילה לדור הזה שאני שרוי בתוכו אם אני ראש הדור, או לאותה בוושה לדור כזה, ובודאי דור כזה שיש מנהיג גרוע כמוני, צריכים תשובה שיתעלו ואז לא יהיו צריכים לי, עכ"ד פי הצדיק (הובא בחוט המשולש).

ובזה פירש בספר קול יהודה (להרב יהודה רובין זצ"ל ממיהאיפאלווא בפרשת וישב), ענין יוסף שסיפר חלומותיו לפני האחים, כלומר שהוא יהיה מושל והם ישתחוו לפניו, שלכאורה הרי נראה שמתגרה בהם ח"ו, ואיך יתכן כזאת. אמנם בוודאי זאת היתה כוונתו לומר להם שאתם האחים צריכים לשוב בתשובה אמיתית, אם גרוע כמוני יהיה המושל שלכם, עכ"ד.

ולפי"ז נראה ליישב הפסוק, שזהו שאמר משה 'למה הרעות לעם הזה' למה נזכרת לגאול אותם ולהמתין שיהיו רעים כל כך במ"ט שערי טומאה, עד שאני הגרוע אהיה גואלם ומוציאם בשליחותך, והסימן שאני גרוע מכל כי נקבע בלבי תלונה עליך השם, שאתה שלחת שליחות בשמך והרע לעם הזה בגזירה קשה, ולא האמנתי באמונה שלימה שכך צריך להיות לפי חכמת הבורא יתב"ש. ואפילו אם יש ביניהם כמה שמתלוננים ואומרים 'אשר הבאשתם את ריחנו בעיני פרעה ובעיני עבדיו לתת חרב בידם להרגנו' אבל מרביתם מקבלים באהבה, א"כ למה זה שלחתי לאיש גרוע כמוני.

עובדות קודש והליכות חיים

מאן דאיהו רב איהו זעיר

חז"ל בזוהר הקדוש, מסרו לנו סימן מובהק לדעת את מהותו האמיתית של האדם: 'מאן דאיהו זעיר איהו רב': מי שהוא זעיר, דל ושפל ערך, בעיני עצמו, זוהי הוכחה לגדלותו. כי 'מאן דאיהו רב איהו זעיר', המתגאה במעשיו, זוהי ההוכחה על דלותו ושפלות ערכו. פרק נפלא זה במשנתו של רבינו, יכול היה להכיל דפים לעשרות, כי הלא, תכונה מעוררת השתאות זו, כיצד כל סובביו ומכיריו, כשביניהם גם צדיקים מפורסמים, מתייחסים אליו בהדרת כבוד, ואילו הוא בעיני עצמו כשפל שבשפלים, עני וחסר כל מעשים טובים ומכל מידה או הנהגה טובה... וכך התייחסותו אל כל אחד, אדם מבוגר ונכבד כמו אל בחור צעיר, שאך עתה מתחיל את עולמו כאל חשובים ממנו...

די לצטט את מילותיו ב'קוויטל' ששלח לאחד מצדיקי הדור, ובו הוא כותב: 'כי אין כמוני נשמה מלוכלכת, הן בין אדם למקום והן בין אדם לחבירו... די אם נציין, שאת הקוויטל הזה כתב הוא לעת זקנותו, אחרי שעמד בניסונות קשים בשנות הזעם בשואה האיומה, ואחרי שהפקיר את כל מאווייו למען עבודת ה' יתברך. ולאחר כל זאת, הוא שפל בעיניו כמאן דלית ליה מגרמיה כלום.

והנהגה זו ליותה אותו על כל צעד ושעל, כאשר מקורביו אינם מסוגלים להבין איך ענק שכמותו יכול לחוש כך. אך כבר אמרנו, זוהי ההוכחה לגדלותו האמיתית של האדם. לא לגדלות חיצונית, אלא הוכחה על פנימיות האדם, על היותו יהודי כפי שהקב"ה רוצה, בכל איבר מאיברי גופו וחושיו.